

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԵՂՎԱՅՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԹԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

«Երէ ո՞ք ասիցէ՝ երէ սիրեմ զԱստուած, և
եղբայր իւր ասիցէ. սուտ է. որ ոչ սիրէ
զեղբայր իւր զոր տեսնէ. զԱստուած զոր
ոչն ետես՝ զիս՞րդ կարիցէ սիրել»

(Ա Յովհ., Դ, 20) :

Սրբազան Մատեանը, գրուած ըլլալով մէկտեղ պարզ ու գիւրաՀասկընալի ոճով, կը պարունակէ աստիճաններ՝ որոնք պատուած են խորհուրդովք կրօնքին, և որոնց բուն իմաստը թաքնուած կը մնայ ուսմիկ կամ հոգեւոր կեանքի ճշտակէն զուրկ անհատին մտքէն :

Այլ աստիճաններէն մէկն է զոր վերցուցած ենք իբրեւ բնաբան :

Արդարեւ, հարց կու տայ ինքզինքին ամէն սովորական ընթերցող կամ ունկնդիր, ինչո՞ւ Առաքեալը անկարելիութիւն մը կը նկատէ աստուածասիրութիւնը, երբ կը բացակայի մեր սրտին մէջ սէրը հանդէպ որոշ անձերու : Միթէ չենք կրնար, օրինակի համար, մեր հարազատ եղբայրներն ու քոյրերը ատած պահուն իսկ պահել մեր խոր սէրն ու յարգանքը մեր ծնողաց հանդէպ : Ինչո՞ւ զպացումներու նոյնութիւն ակնկալել անպայման և մէկուն հանդէպ մեր ցուցաբերած վերաբերմունքէն հետեւեալ չափը միտին նկատմամբ մեր ունեցած սիրոյն ու համարումին :

Ճշմարտագանցութիւն մը թուող այս հաստատումը սակայն կը պարունակէ խորունկ ճշմարտութիւններ, որոնց զխտակցութիւնը անհրաժեշտ է մեր առօրեայ կեանքին մէջ ու մարդոց հետ մեր ունեցած յարաբերութիւններուն ընթացքին :

Որպէսզի մարդ կարենայ իրապէս սիրել զԱստուած, պէտք է որ լիակատար ու ամուր հուսաք ունենայ Անոր հանդէպ : Այսինքն, ոչ միայն հաւատայ թէ Աստուած գոյութիւն ունի իբրեւ տէրն ու արարիչը Թիեզերքին ու մարդկութեան, այլ նաեւ՝ թէ Ան նախախնամող ու դորովադուժ հայրն է բոլորիս, աղբիւրը սիրոյ, ճշմարտութեան ու արդարութեան :

Միւս կողմէ, եղբայրասիրութիւն կամ ընկերասիրութիւն բնելով պէտք չէ հասկնալ երեւութական ու վաղանցուկ սէրը, զոր յաճախ մարդեր կը ասեմն իրարու նկատմամբ այնքան ատեն միայն՝ որքան որ շահ մը, նիւթական կամ բարոյական ակնկալութիւն մը ունին իրարմէ : Եղբայրասիրութեան տպացոյց չէ նմանապէս այն բարիքը՝ զոր մենք կ'ընենք ուրիշին, փոխարէնը տասնապատիկը նպատաւորութեամբ յետին մտածումով, կամ յաշտ ընկերութեան մեր գիրքն ու վարկը փրկած կամ բարձրացուցած ըլլալու մտահոգութեամբ :

Ասօրեայ կեանքի մէջ, մենք այն ատեն միայն մեր սէրը յայտնած կ'ըլլանք մեր ծնողքին, ուսուցչին, գործատիրոջ կամ երկրի վեհապետին նրկատմամբ՝ երբ լիակատար հնազանդութիւն կը ցուցաբերենք իրենց կամքին և

լիութի գործադրած՝ անոնց տուած պատուէրները, թելադրանքները կամ հրահանգները :

Իսկ երբ հակառակը կը գործենք, միաժամանակ յայտարարելով մեր սէրը, ուրիշ բան ըրած չենք ըլլար եթէ ոչ մեզ եւ մեր շուրջիները խտրել :

Նոյնն է պարագան Աստուած-մարդ յարարելութեան : Ինչպէ՞ս կրնանք, հակառակ Տիրոջ կամքին ու պատուիրանին, տակ մեր եղբայրը եւ շարունակել սիրել զԱստուած, որ նոյնպէս հայրն է մեր այդ եղբոր :

Արդարեւ, ինչպէ՞ս կրնանք սիրել զՏէր, երբ կը թերանանք Անոր հրահանգները գործադրելու մեր պարտականութեան մէջ . ինչպէ՞ս կրնանք զոգնալ կամ շնալ եւ շարունակել սիրել այն Էակր՝ որ բացարձակ երկրպագ կը պատուիրէ մեզ զոգնալ ու շնալ :

Եթէ մարդ չի կրնար միաժամանակ սիրել մամոնան եւ զԱստուած, ապա ուրեմն չի կրնար նաեւ սիրել մեղքը եւ զԱստուած . չի կրնար մեղք գործել եւ զԱստուած սիրել յաւակնիլ :

Տակաւին, իր նմաններուն դէմ ոյս եւ տակույթիւն անուցանող անհատը չի կրնար զԱստուած սիրել անոր համար որ Ան կը թոյլատրէ իր ոստիաններուն անպատիւ ասպրիլ, փոխանակ զանոնք պատուհասելով յազուրդ տալու իր վրէժին : Կամ զէթ չի միջամտեր իրեն վերադարձնելու համար այն իրաւունքը՝ զոր անխաբարէն յափշտակած էր իրմէ իր տակին դարձած այդ անձը : Եւ ուստի, այդպիսի պարագաներու տակ, դժուար կ'ըլլայ մեզի սիրել զԱստուած, որ ոչ կը պատժէ մեզի շարիք հասցնող անձը եւ ո՛չ ալ կ'արտօնէ որ մենք ըլլանք պատժարարներ :

Ուրեմն, սիրելու համար զԱստուած, պէտք է Անոր պէս սէր ունենալ բոլորին հանդէպ, ըլլալով ներողամիտ ու անյիշատի :

* * *

Առաքելայր, իրրեւ բնարան բնարած մեր վերոյիշեալ համարին մէջ, ակնարկութիւն կ'ընէ նաեւ Աստուծոյ անտեսանելիութեան, հակադրելով զԱյն մեր տեսողութեան սահմանին մէջ ապրող մեր եղբոր :

Ընդէ կ'էթ սէրը շատ բան կը կորսնցնէ իր անկեղծութենէն ու արժէքէն, երբ ուղղուած է հեռաւոր ու անտեսանելի էակի մը : Մենք կրնանք երբեք չտեսած կամ տանձաւակներով մեղմէ հեռու ապրող եղբոր մը կամ հարազատի մը հանդէպ մեծ սէր ունենալ, սէր մը՝ որ նոյնիսկ կարենայ պահել իր ուժ-դիտութիւնը մեր սիրտը այրող կարօտի զգացումին հօգուտութեամբ : Տարածութեամբ մեղմէ բաժնուած մեր սիրելիներուն նկատմամբ ունեցած մեր կարօտի բուն զգացումը անոնց ժամանումովը յազուրդ գտնելէ ետք շատ անգամ իր հետ կ'ուլէ կը տանի նաեւ որոշ մաս մը անոնց նկատմամբ մեր տածած սէրէն : Մեր սէրը այդպիսի պարագաներուն վարչամակուտ կը մնայ կարօտի զգացումին ներքեւ :

Դիւրին է հեռու ապրող եղբայր մը սիրել : Բայց թող դայ այդ եղբայրը մեր մօտ, բնակի մեզի հետ նոյն յարկին ներքեւ, ըլլայ տեսական շփումի մէջ մեզի հետ, ու ա՛յն տառն է որ երեսն պիտի դայ իրաւութիւնն ու խորքը մեր սիրոյն :

Արդ, տրուած ըլլալով որ Աստուած ամենուրեք ըլլալով հանդերձ միշտ անտեսանելի կը մնայ ու այդու իսկ հեռու կը թուի ըլլալ մեզմէ, ինչպէ՞ս պիտի կրնանք յայտնել անկեղծութիւնը իր նկատմամբ ունեցած մեր սիրոյն :

Եկեղեցի յաճախէն ու Ս . Գրոց յաճախակի ընթերցումները բաւարար

չեն յաճախ ապացուցանելու Աստուծոյ Հանդէպ մեր սիրոյն մեծութիւնն ու անկեղծութիւնը : Աղօթքն իսկ պարտաւորութեան մը արդիւնքը կրնայ ըլլալ, մեր առօրեայ ժամանակացոյցին մաս կազմող անխփփ արարմունք մը :

Տարակոյս չկայ որ այս սէրը յստակօրէն եւ ամենացայտուն կերպով ի յայտ կու գայ մեր անմիջական շրջանակին մէջ ապրող և մեզի հետ առօրեայ յարաբերութեան մէջ եղող անմերու հանդէպ մեր ցուցաբերած վարմունքէն :

Քրիստոս, վերջին բնթրիքի պահուն, կ'ըսէ Իր աշակերտներուն, թէ անոնք զինք սիրելուն լուսւոյն ապացոյցը տուած պիտի ըլլան Իր պատուիրանը պահելով, և այդ պատուիրանը չէ այլ ինչ և թէ ոչ այլատրութիւն : «Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեա՛ծիք», և «Այս է պատուէր իմ, զի սիրես՛՞՞՞ք զմիմեանս» (Եւ/Յ. , ԺԴ, 15 և ԺԵ 12) :

* * *

Առօրեայ կեանքին մէջ, բազմաթիւ են կերպերը որոնցմով կրնանք մեր սէրը յայտնել Հեռու ապրող մեր եղբոր նկատմամբ : Ղրկուած շնորհատրական տոմս մը, բարոյապէս քաջալերող նամակ մը և կամ մանաւանդ նիւթական նպատակ մը փաստացի երևոյթներ են զորոնականօրէն արտայայտուած մեր սիրոյն :

Գիտենք սակայն թէ նոյն միջոցները կիրարկելի չեն երբ խնդիրը կը վերաբերի Աստուծոյ նկատմամբ մեր սէրը արտայայտելուն : Ինչպէ՞ս կրնանք չօշափելի ապացոյցը տալ ուրեմն այդ սիրոյն :

Ճիշդ այս հարցումին պատասխանն է կարծէք որ Երեսու կու տայ, Իր երկրորդ կեանքի վերջին օրերէն քիչ առաջ, Իր բարոյներէն մէկունը ընթացքին, այլարանական շատ պեղեցիկ պատմումով մը Հասկնչելով թէ մարտի ինչ րարիք (կամ չարիք) որ կ'ընեն իրենց նմաններուն՝ նոյնը ըրած կ'ըլլան նաև իրենց Տիրոջ :

Աստուածասիրութիւնը ուրեմն սերտ առնչութիւն ունի կղբայրասիրութեան հետ : Ասելին՝ մէկը միւսով է պայմանաւոր :

Բայց ո՞վ է մեր եղբայրը, պիտի ըլլան հարցնողներ : Արդեօք իր անձուկ ու բառացի խոստան մէ՞ջ միայն առնելու ենք այդ բառը, լուսւոյն պարագային Ֆիդիքական նոյն ծնողքէ սեռած մեր եղբոր հետ իրրեւ կղբայր ընդունելով նաև մեր համակրութիւնը չա՛հած կամ իրենց բարի գործերով մէկ երախտագէտ թողուցած սակաւաթիւ մեր բարեկամները : Ո՛չ և բազմիցս ո՛չ : Եղբայրութեան ցանցը չի թաւեր տարածել մեր համախոհներուն ու տղրակիցներուն վրայ նաև, այլ պէտք է լուսւոյն ու խորագոյն առումով հասկնայ այդ բառը, անոր ետին տեսնելու համար հանուր մարդկութիւնը, առանց ամենադոյցն խտրութեան :

Մեր սիրտը ա՛յն ատեն միայն կրնայ ընտիր անօթը ըլլալ Աստուծոյ Սուրբ Հոգիին, երբ անկէ ամբողջովին արժատասխիլ ըլլայ թոյնը տառապեան, հոգ չէ թէ այդ տառապեան արարկան ըլլայ ամենէն աննշան և ամէնքէն արհամարհուած ու անտեսուած և կամ հանրածանօթ ոճրագործ ու ամբարիշտ մէկը :

Ու ճիշդ ատոր համար է որ մեր ընտրած բնարանին հեղինակը, որ «սիրոյ առաքելը» կոչուած է աշխարհ իրաւամբ, իրրեւ քարոյ կամ բարոյական յորդոր կը բաւականանար կրկնելով ժողովուրդին. «Միբեցէք զմիմեանս» :

ԳԷՈՐԳ Ս. ՃԻՆԼՎԻԶԵԱՆ